

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

ŠTÁTNY INŠTITÚT ODBORNÉHO VZDELÁVANIA

DODATOK č. 8

**ktorým sa mení
ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM**

**pre odborné vzdelávanie a prípravu, skupinu
študijných a učebných odborov**

36 STAVEBNÍCTVO, GEODÉZIA A KARTO- GRAFIA

Schválený Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 15. januára 2013 pod číslom 2013-762/1880:20-925 s účinnosťou od 1. septembra 2013 začínajúc prvým ročníkom.

SCHVÁLILO

**Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
dňa 13. decembra 2021 pod číslom 2021/9630:48-A2220 s účinnosťou
od 1. septembra 2022 začínajúc prvým ročníkom.**

Obsah		Strana
--------------	--	---------------

1	ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU	
1.3	Záznamy o platnosti a revidovaní štátneho vzdelávacieho programu	3
4	OSOBITOSTI A PODMIENKY VZDELÁVANIA ŽIAKOV SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI	4
NIŽŠIE STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE		
6	PROFIL ABSOLVENTA	
6.2	Kľúčové kompetencie	5
8	VZDELÁVACIE OBLASTI	
8.3	Vzdelávacie štandardy spoločné pre učebné odbory	
	Ekonomické vzdelávanie	7
STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE		
10	PROFIL ABSOLVENTA	
10.2	Kľúčové kompetencie	8
12	VZDELÁVACIE OBLASTI	
12.3	Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky učebné odbory	
	Ekonomické vzdelávanie	11
ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE		
14	PROFIL ABSOLVENTA	
14.2	Kľúčové kompetencie	13
16	VZDELÁVACIE OBLASTI	
16.3	Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory	
	Ekonomické vzdelávanie	16
16.4	Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory	
	technik vodár vodohospodár	18
ÚPLNÉ STREDNÉ ODBORNÉ VZDELANIE POMATURITNÉ KVALIFIKAČNÉ VZDELANIE		
18	PROFIL ABSOLVENTA	
18.2	Kľúčové kompetencie	20
20	VZDELÁVACIE OBLASTI	
20.3	Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory	
	Ekonomické vzdelávanie	24
20.4	Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory	
	technik vodár vodohospodár	25

1 ÚVOD DO ŠTÁTNEHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU

1.3 Záznamy o platnosti a revidovaní štátneho vzdelávacieho programu

Štátny vzdelávací program nižšieho stredného odborného vzdelania

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.
01. 09. 2022	jún 2021	Zmena: <ol style="list-style-type: none">1. Aktualizácia kľúčových kompetencií na s. 27 – 29 v podkapitole 6.2 Kľúčové kompetencie.2. Aktualizácia vzdelávacích štandardov pre ekonomické vzdelávanie na s. 38 – 39 v podkapitole 8.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre učebné odbory. Odôvodnenie: <ol style="list-style-type: none">a) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.b) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s aktualizovaným Národným štandardom finančnej gramotnosti, verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017.

Štátny vzdelávací program stredného odborného vzdelania

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.
01. 09. 2022	jún 2021	Zmena: <ol style="list-style-type: none">1. Aktualizácia kľúčových kompetencií na s. 45 – 47 v podkapitole 10.2 Kľúčové kompetencie.2. Aktualizácia vzdelávacích štandardov pre ekonomické vzdelávanie na s. 59 – 60 v podkapitole 12.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky učebné odbory. Odôvodnenie: <ol style="list-style-type: none">a) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.b) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s aktualizovaným Národným štandardom finančnej gramotnosti, verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017.

Štátny vzdelávací program úplného stredného odborného vzdelania

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.
01. 09. 2022	jún 2021	Zmena: <ol style="list-style-type: none">1. Doplnenie nového študijného odboru „technik vodár vodohospodár“ na str. 19 v kapitole 4 Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.2. Aktualizácia kľúčových kompetencií na s. 89 – 91 v podkapitole

		<p>tole 14.2 Kľúčové kompetencie.</p> <p>3. Aktualizácia vzdelávacích štandardov pre ekonomické vzdelávanie na s. 117 – 118 v podkapitole 16.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory.</p> <p>4. Vloženie vzdelávacích štandardov študijného odboru „technik vodár vodohospodár“ za vzdelávacími štandardami študijného odboru „mechanik stavebnoinštalčných zariadení“ v časti 16.4 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory na s. 128.</p> <p>Odôvodnenie:</p> <p>a) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.</p> <p>b) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s aktualizovaným Národným štandardom finančnej gramotnosti, verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017.</p> <p>c) Doplnenie vzdelávacích štandardov študijného odboru „technik vodár vodohospodár“ v nadväznosti na úspešné ukončenie experimentálneho overovania k 31. 08. 2021.</p>
--	--	--

Štátny vzdelávací program úplného stredného odborného vzdelania pre po-maturitné kvalifikačné štúdium

Platnosť ŠVP Dátum	Revidovanie ŠVP Dátum	Záznam o inovácii, zmenách úpravách a pod.
01. 09. 2022	jún 2021	<p>Zmena:</p> <p>1. Aktualizácia kľúčových kompetencií na s. 139 – 141 v podka-pitole 18.2 Kľúčové kompetencie.</p> <p>2. Aktualizácia vzdelávacích štandardov pre ekonomické vzdelávanie na s. 149 – 150 v podkapitole 20.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory.</p> <p>3. Vloženie vzdelávacích štandardov študijného odboru „technik vodár vodohospodár“ za vzdelávacími štandardami študijného odboru „mechanik stavebno-inštalčných zariadení“ v čas-ti 20.4 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory na s. 159.</p> <p>Odôvodnenie:</p> <p>a) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie.</p> <p>b) Aktualizácia obsahu Štátneho vzdelávacieho programu v súlade s aktualizovaným Národným štandardom finančnej gramotnosti, verzia 1.2 s účinnosťou od 1. septembra 2017.</p> <p>c) Doplnenie vzdelávacích štandardov študijného odboru „tech-nik vodár vodohospodár“ v nadväznosti na úspešné ukon-čenie experimentálneho overovania k 31. 08. 2021.</p>

- 1. V kapitole 4 Osobitosti a podmienky vzdelávania žiakov so špeciálnymi vý-chovno-vzdelávacími potrebami,** v časti 4-ročné študijné odbory a nadstav-bové odbory, na s. 19 sa za slová „mechanik stavebnoinštalčných zariadení“ **vkladajú** slová „technik vodár vodohospodár“.

2. **V podkapitole 6.2 Kľúčové kompetencie** sa na s. 27 – 29 celý pôvodný text **nahrádza** aktualizovaným textom, ktorý znie:

„Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a nadväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent nižšieho stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- globálne porozumieť jednoduchému počutému vecnému textu s menším počtom neznámych slov;
- porozumieť obsahu jednoduchého a krátkeho vecného textu a pochopiť explicitne vyjadrené informácie;
- relatívne plynulo vyjadriť svoje myšlienky a nadobudnuté informácie a čiastočne prispôbiť svoj prejav komunikačnej situácii;
- relatívne plynulo vyjadriť svoje myšlienky a nadobudnuté informácie a čiastočne prispôbiť svoj prejav komunikačnej situácii;
- začať, udržiavať a ukončiť jednoduchú priamu komunikáciu na jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- čiastočne dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie;
- písomne vyjadriť myšlienky a informácie formou uceleného jednoduchého kratšieho vecného textu na tému blízku jeho odborným záujmom a skúsenostiam.

b) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- aplikovať základné matematické princípy a postupy v každodennom kontexte doma a v práci;
- používať technické nástroje a prístroje a dodržiavať zásady bezpečnosti doma a v práci;
- uplatňovať zásady environmentálnej udržateľnosti doma a v práci.

c) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- chápať, ako digitálne technológie môžu prispievať ku komunikácii, tvorivosti a poznať, aké riziká predstavujú;
- pristupovať k digitálnemu obsahu, používať ho, filtrovať a zdieľať digitálny obsah;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity.

d) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- reálne posudzovať svoje fyzické a duševné možnosti, uvedomovať si dôsledky závislostí na duševný život jednotlivca a rodiny;
- uvažovať o svojich vlastných hodnotách a presvedčeniach;
- vyjadriť presvedčenie, že dokáže vykonať aktivity, ktoré si naplánoval;
- preukázať, že preberá zodpovednosť za svoje skutky;
- podieľať svojím dielom na spoločnej práci v skupine;
- identifikovať základné zdroje učenia sa (napr. knihy, internet) a s pomocou vybrať najspoľahlivejšie informácie;
- identifikovať podobnosti a rozdiely medzi novými a známymi informáciami.

e) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- vyjadriť úctu k druhým ľuďom a považuje ich za rovnocenné ľudské bytosti;
- spolupracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov;
- pochopiť zmysel demokracie, slobody, práv a zodpovedností;
- opísať vplyvy, ktoré má propaganda na súčasný svet;
- uvažovať o rizikách spojených so znečisťovaním životného prostredia.

f) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- prejaviť záujem o hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet;
- vyjadriť názor, že človek by sa mal vždy usilovať o vzájomné porozumenie a zmysluplný dialóg medzi kultúrne odlišnými ľuďmi a skupinami;
- poznať základné prejavy miestnej a národnej kultúry a to ako ovplyvňuje život jednotlivca v rodine a komunite.“.

3. V podkapitole 8.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre učebné odbory sa na s. 38 – 39 celý pôvodný text nahradza aktualizovaným textom, ktorý znie:

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE	
Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.	
Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.	
Výkonové štandardy	
Absolvent má:	
<ul style="list-style-type: none">- vyjadriť vlastnými slovami zabezpečenie základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny;- vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (rodina, finančná inštitúcia, klient);- posúdiť svoje zdravotné, osobnostné a kvalifikačné predpoklady pre výkon svojho povolania, možnosti ďalšieho štúdia a profesijnej orientácie;- vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory);- zostaviť rozpočet domácnosti;- opísať svoje možnosti uplatnenia sa na trhu práce a svojho osobnostného a kariérneho rozvoja;- vysvetliť na príklade postup pri uzatváraní pracovnej zmluvy a skončenie pracovného pomeru;- vysvetliť na príklade postup pri zakladaní remeselnej živnosti;- vysvetliť možnosti ochrany dôležitých osobných údajov a dôsledky zneužitia osobných údajov;;- vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu;- uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov), klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík;- vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi;- identifikovať korupčné a podvodné správanie;- uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov;- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá);- charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti;- vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi;- oboznámiť sa s vhodnými formami podnikania v svojom odbore;- navrhnúť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii;- vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí, kedy sporiť a kedy si požičať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou);- zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority;- prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky;- opísať základné typy bankových produktov a spôsob rozhodovania pri sporení;	

- opísať moderné spôsoby platenia;
- rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné);
- opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene;
- porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak);
- zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty;
- uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov;
- uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti) a príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom;
- vysvetliť podstatu a význam poistenia;
- uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné);
- charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti;
- rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel;
- vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zaariadenia).

Obsahové štandardy

Svet práce

Základné pojmy z úvodu do sveta práce

Základné atribúty trhu práce (voľba povolania, hľadanie zamestnania, hodnotenie vlastných schopností)

Pravidlá riadenia osobných financií

Plánovanie, príjem a práca

Úver a dlh

Sporenie a investovanie

Riadenie rizika a poistenie

Výchova k podnikaniu

Základná podstata podnikateľskej činnosti

Finančné zabezpečenie súkromného podnikania

Základy podnikateľskej etiky

Spotrebiteľská výchova

Finančná zodpovednosť spotrebiteľa

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

4. **V podkapitole 10.2 Kľúčové kompetencie** sa na s. 45 – 47 celý pôvodný text **nahrádza** aktualizovaným textom, ktorý znie:

„Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a naväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- pochopiť obsah textu (vrátane tabuliek, grafov a schém), v texte vyhľadať explicitne i implicitne vyjadrené informácie a usporiadať ich podľa významu a dôležitosti;
- dostatočne jasno a plynulo vyjadriť svoje myšlienky s rôznym cieľom vzhľadom na komunikačnú situáciu;
- sformulovať vlastný názor a pomocou jednoduchých argumentov ho obhájiť;
- začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na určitú tému;
- aktívne zapojiť do diskusie na jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie;
- vytvoriť jednoduchý formálne upravený a ucelený text s rôznym cieľom a vzhľadom na komunikačnú situáciu.

b) Viacjazyčnosť

je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkovať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť slovným spojeniam a najbežnejšej slovnej zásobe vzťahujúcej sa k oblastiam, ktoré sa ho bezprostredne týkajú. Chápe zmysel krátkych, jasných a jednoduchých správ;
- čítať veľmi krátke jednoduché texty, vie nájsť konkrétne predvídateľné informácie v jednoduchom každodennom materiáli, ako sú napríklad prospekty, jedálne lístky alebo časové harmonogramy, a rozumie krátkym jednoduchým osobným e-mailom a SMS;
- komunikovať v bežných situáciách vyžadujúcich jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych témach a činnostiach. Dokáže zvládnuť veľmi krátku spoločenskú konverzáciu, dokonca aj keď zvyčajne dostatočne nerozumie natoľko, aby ju sám udržiaval;
- používať viacero slovných spojení a viet na jednoduchý opis vlastného vzdelania a terajšej alebo nedávnej práce;
- napísať krátke jednoduché správy vzťahujúce sa na jeho bezprostredné potreby.

c) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v tech-

nológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- aplikovať základné matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;
- používať technické nástroje a prístroje, využívať technické a vedecké informácie a dodržiavať zásady bezpečnosti doma a v práci;
- zaujímať sa o etické otázky a zásady environmentálnej udržateľnosti, aktívne uplatňovať zásady environmentálnej udržateľnosti doma a v práci.

d) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- chápať, ako digitálne technológie môžu prispievať ku komunikácii, tvorivosti a inovácii a poznať, aké príležitosti, obmedzenia, vplyvy a riziká predstavujú;
- pristupovať k digitálnemu obsahu, používať ho, filtrovať, hodnotiť, tvoriť a zdieľať digitálny obsah;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať umelú inteligenciu alebo roboty;
- chápať všeobecné zásady vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych softvérov a sietí.

e) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- reálne posudzovať svoje fyzické a duševné možnosti, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;
- kriticky uvažovať o sebe z rôznych uhlov pohľadu;
- vyjadriť presvedčenie vo svoju schopnosť zvládnuť prekážky pri dosahovaní cieľa;
- odovzdať svoju prácu načas;
- pracovať na tvorbe konsenzu s cieľom dosiahnuť cieľ skupiny;
- identifikovať možné zdroje učenia sa (napr. knihy, internet) a s minimálnou pomocou vybrať najspoľahlivejšie informácie;
- preukázať, že rozmýšľa o tom, či informácie, ktoré používa, sú správne.

f) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hos-

podárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- zaobchádzať so všetkými ľuďmi s rešpektom, odhliadnuc od ich príslušnosti ku kultúre alebo sociokultúrnemu postaveniu;
- diskutovať o tom, čo sa dá urobiť a ako pomôcť, aby sa z komunity stalo lepšie miesto;
- porozumieť, prečo má každý zodpovednosť za uplatňovanie práv a slobôd druhých;
- vysvetliť, prečo ľudia majú byť ostražití a prečo sa majú chrániť pred propagandou;
- kriticky uvažovať o rizikách spojených so znečisťovaním životného prostredia.

g) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- nadviazať kontakty s inými ľuďmi s cieľom spoznať ich kultúru, tradície a pohľad na svet;
- vyjadriť názor, že kultúrna rôznorodosť v rámci spoločnosti by mala byť vnímaná a hodnotená pozitívne;
- poznať miestnu, regionálnu, národnú a európsku kultúru a jej prejavy vrátane tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako môže ovplyvňovať názory jednotlivca.“.

5. V podkapitole 12.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky učebné odbory sa na s. 59 – 60 celý pôvodný text nahrádza aktualizovaným textom, ktorý znie:

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE
Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv. Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.
Výkonové štandardy
Absolvent má: <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť základné ekonomické pojmy potreby a spotreba, uspokojovanie potrieb, statky a služby, výroba a výrobné faktory;- vysvetliť základné pojmy úvodu do sveta práce – práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, fyzická a právnická osoba;- vyjadriť vlastnými slovami zabezpečenie základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny;- porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať ďalším vzdelávaním;

- posúdiť svoje zdravotné, osobnostné a kvalifikačné predpoklady pre výkon svojho povolania, možnosti ďalšieho štúdia a profesijnej orientácie;
- vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu;
- opísať riziká spojené s riadením vlastných financií;
- vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov a zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov;
- vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient);
- vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu;
- rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa;
- uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov), klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík;
- identifikovať korupčné a podvodné správanie;
- uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov;
- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá);
- vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory);
- zostaviť rozpočet domácnosti;
- charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti;
- vysvetliť na príklade postup pri uzatváraní pracovnej zmluvy a skončenie pracovného pomeru;
- vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi;
- zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby;
- uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní;
- vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou);
- vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi a význam ochrany vkladov v SR;
- vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí a zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority;
- opísať základné typy bankových produktov;
- opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov;
- opísať moderné spôsoby platenia;
- rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné);
- opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene; porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak);
- zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty;
- aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie;
- uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov;
- vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom;
- uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov;
- uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevom, nehnuteľnosti);
- vysvetliť podstatu a význam poistenia;
- uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné);
- vysvetliť základný účel verejného poistenia;
- charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti;
- rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel;
- vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zaariadenia).

Obsahové štandardy

Ekonomika

Základné ekonomické pojmy

Základné ľudské a ekonomické potreby jednotlivca a rodiny

Svet práce

Základné pojmy z úvodu do sveta práce

Základné atribúty trhu práce (voľba povolania, hľadanie zamestnania)

Pravidlá riadenia osobných financií

Plánovanie, príjem a práca

Úver a dlh

Sporenie a investovanie

Riadenie rizika a poistenie

Výchova k podnikaniu

Právne formy podnikania
Živnostenské podnikanie
Ciele podnikania a predpoklady pre podnikanie

Spotrebiteľská výchova

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

“

6. V podkapitole 14.2 Kľúčové kompetencie sa na s. 89 – 91 celý pôvodný text nahrádza aktualizovaným textom, ktorý znie:

„Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a nadväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent úplného stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť akémukoľvek počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- porozumieť obsahu a významu vecného textu (vrátane tabuliek, grafov, nákresov a schém), vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a spojiť ich do ucelenej informácie;
- identifikovať v texte logické, časové a príčinnno-následné súvislosti;
- uplatniť základy kritického čítania, t. j. vie vnímať väčšinu problémov nastolených textom a identifikuje explicitné chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú;
- vyjadriť súvislé a logicky usporiadané ústne prejavy s rôznym cieľom pre špecifické publikum na témy, ktoré sú blízke jeho osobným a odborným záujmom;
- sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť;
- bez prípravy začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na akúkoľvek jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- aktívne zapojiť do diskusie, svoj prejav formuluje zrozumiteľne a pokojne; dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a jasne reagovať zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou;

- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie, dokáže komunikačnej situácii vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie;
- vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, ktorý mu je blízky témou alebo odbornosťou;
- pri tvorbe textu uplatniť logické, časové a príčinnno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v súlade s komunikačnou situáciou.

b) Viacjazyčnosť

je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkúvať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- pochopiť hlavné body jasnej štandardnej reči o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva vo svojom živote. Rozumie zmyslu mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnych udalostiach a témach osobného či odborného záujmu, keď je prejav relatívne pomalý a jasný;
- porozumieť textom, ktoré pozostávajú zo slovnej zásoby často používanej v každodennom živote alebo ktoré sa vzťahujú na jeho prácu;
- zvládnuť väčšinu situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí daným cudzím jazykom. Dokáže nepripravený vstúpiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, ktoré ho osobne zaujímajú, alebo ktoré sa týkajú osobného každodenného života;
- spojiť slovné spojenia jednoduchým spôsobom tak, aby opísal skúsenosti a udalosti, vlastné sny, nádeje a ambície. Stručne dokáže uviesť dôvody a vysvetlenia názorov a plánov, vyrozprávať príbeh alebo zápletku knihy či filmu a opísať vlastné reakcie;
- napísať jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo ho osobne zaujímajú, alebo napríklad aj e-mailu opisujúce jeho skúsenosti a dojmy.

c) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- efektívne aplikovať matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;
- komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky vrátane štatistických údajov a grafov;
- chápať vedu ako proces bádania rôznymi metódami vrátane pozorovania a riadených experimentov, logicky a racionálne myslieť pri overovaní hypotéz;

- aktívne zaujímať o etické otázky a podporu bezpečnosti a environmentálnej udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.

d) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- používať digitálne technológie na podporu svojho aktívneho občianstva a sociálneho začlenenia, spoluprácu s ostatnými a kreativnosť pri dosahovaní osobných, sociálnych alebo obchodných cieľov s uvedomením si príležitosti, obmedzení, vplyvov a rizík, ktoré predstavujú;
- kriticky pristupovať k platnosti, spoľahlivosti a vplyvu informácií a údajov dostupných vďaka digitálnym prostriedkom a poznať právne a etické zásady súvisiace s prácou s digitálnymi technológiami;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať softvéry, zariadenia, umelú inteligenciu alebo roboty a efektívne s nimi pracovať;
- chápať všeobecné zásady, mechanizmy a logiku vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych zariadení, softvérov a sietí.

e) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- starať o svoj fyzický a duševný rozvoj, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;
- kriticky uvažovať o svojich vlastných predsudkoch a stereotypoch a o tom, čo sa za nimi skrýva;
- preukázať istotu vo svojej schopnosti zvládnuť výzvy v živote;
- dôsledne dodržiavať svoje záväzky voči iným;
- pri práci podporovať druhých aj napriek rozdielnym názorom;
- identifikovať zdroje učenia sa, vybrať najspoľahlivejšie zdroje informácií alebo uskutočniť zodpovedný výber z existujúcich možností;
- dokáže použiť explicitné a definovateľné kritériá, princípy alebo hodnoty pri tvorbe úsudkov.

f) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné názory v oblasti politiky a vierovyznania;
- vykonávať povinnosti aktívneho občana na miestnej, národnej alebo globálnej úrovni;
- porozumieť rôznym spôsobom, akými občania môžu ovplyvňovať politiku;
- kriticky uvažovať o vplyve propagandy na život jednotlivca, spoločnosti a vývoj súčasného sveta;
- dokáže zhodnotiť vplyv spoločnosti na svet prírody, napríklad z hľadiska rastu a vývoja populácie, spotreby prírodných zdrojov.

g) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- vyhľadávať možnosti spoznať iné kultúry s cieľom spoznať tradície a iný pohľad na svet;
- zaujať otvorený postoj a rešpekt k rôznorodosti kultúrneho prejavu, ako aj etický a zodpovedný prístup k intelektuálnemu a kultúrnemu vlastníctvu;
- poznať miestnu, národnú, regionálnu, európsku a globálnu kultúru a jej prejavy vrátane jazyka, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca.“.

7. **V podkapitole 16.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory** sa na s. 117 – 118 celý pôvodný text **nahrádza** aktualizovaným textom, ktorý znie:

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE
Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv. Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.
Výkonové štandardy
Absolvent má: <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť základné pojmy pracovného práva – práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, fyzická a právnická osoba;- charakterizovať základné povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca po vzniku pracovného pomeru;- vypracovať osobnú prípravu na prijímací pohovor v slovenskom a cudzom jazyku;- porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať ďalším vzdelávaním;- vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu;- analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami;- vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa) a identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky;- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu;

- vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí;
- opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu;
- rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce;
- identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy;
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti);
- opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing);
- rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity;
- vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania;
- vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou
- zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby;
- charakterizovať a vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami; daňový a odvodový systém v Slovenskej republike;
- vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“;
- charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet;
- vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy;
- navrhnúť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu;
- vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami;
- zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície;
- stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov;
- vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH;
- zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.);
- vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu;
- vysvetliť algoritmus zloženého úročenia;
- identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov);
- posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov;
- zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia);
- uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním;
- popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby;
- demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov;
- charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier;
- uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby;
- vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku;
- vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

Obsahové štandardy

Svet práce

Základné pojmy pracovného práva
 Osobný manažment
 Základné atribúty trhu práce
 Daňový a odvodový systém
 Príjem

Pravidlá riadenia osobných financií

Plánovanie, príjem a práca
 Úver a dlh
 Sporenie a investovanie
 Riadenie rizika a poistenie

Výchova k podnikaniu

Právne pojmy podnikania, podstata podnikateľskej činnosti, živnostenské podnikanie, jednoduchý podnikateľský zámer, finančný plán

Spotrebiteľská výchova

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

“

8. **V podkapitole 16.4 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory** sa na s. 128 za vzdelávacie štandardy pre študijný odbor „mechanik stavebnoinštalčných zariadení“ **vkładajú** vzdelávacie štandardy pre študijný odbor „technik vodár vodohospodár“, ktoré znejú:

”

študijný odbor TECHNIK VODÁR VODOHOSPODÁR
TEORETICKÉ VZDELÁVANIE
Výkonové štandardy
<p>Absolvent má:</p> <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť základnú odbornú terminológiu a symboliku používanú v oblasti vodárenstva, vodného hospodárstva, stavebníctva a strojárstva,- rozoznať a charakterizovať základné činnosti vykonávané v rámci vodárenstva, vodného hospodárstva a hospodárenia s vodou v krajine,- charakterizovať technickú a projektovú dokumentáciu, jej druhy, náležitosti a spôsoby zhotovenia v odbore,- opísať základné spôsoby technického zobrazovania stavebných a strojárskych výkresov, ich kreslenie, kótovanie, popisovanie,- charakterizovať technické nástroje, stroje a zariadenia používané v odbore, ich funkciu, konštrukciu, obsluhu a údržbu,- charakterizovať stavebné a konštrukčné materiály na stavebné, montážne a údržbárske práce, ich vlastnosti a využitie v praxi,- charakterizovať hlavné časti objektov pozemných a inžinierskych stavieb a spôsoby ich zakladania,- vysvetliť základné princípy stavebnej mechaniky a hydromechaniky,- vysvetliť význam a účel vodárenských a vodných stavieb,- vysvetliť zásady manipulácie s vodou na vodohospodárskych stavbách,- vysvetliť význam, zásady a princípy hospodárenia s vodou, zásobovania vodou a vodných zdrojov, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd,- definovať matematické, fyzikálne, ekologické zákonitosti dôležité pri riešení technických problémov praxe vo vodnom hospodárstve,- opísať ekologické požiadavky zamerané na ochranu vody, vodných zdrojov a pôdy,- identifikovať vodohospodárske problémy a navrhnúť technické a organizačné opatrenia na ich riešenie,- charakterizovať technologické postupy a technické prostriedky používané pri odstraňovaní následkov havárií vo vodnom hospodárstve,- charakterizovať fyzikálno-chemické vlastnosti vody,- vysvetliť technologické postupy čerpania, úpravy, dodávky a čistenia vody,- vysvetliť pracovné postupy úpravy koryt vodných tokov a úpravy a opravy ochranných hrádzí a používanie mechanizačných prostriedkov pri ich úprave,- opísať možnosti využitia vody pre zavlažovacie účely, spôsoby budovania zavlažovacích systémov, spôsoby a zásady odvodnenia územia melioračnými potrubiami v oblastiach s vysokou zemnou vlhkosťou a vysokou hladinou podzemnej vody,- opísať základy technológie ručného a strojného opracovania kovových a nekovových materiálov,- charakterizovať základné pojmy z ekonomiky podniku, základné princípy riadenia podniku a závodu, organizácie dielenskej výroby, kalkulácie cien, mzdovej problematiky, oceňovania a predaja hotových výrobkov,- charakterizovať proces skladového hospodárstva v rámci odboru,- aplikovať technické normy, tabuľky a schémy pri pracovných činnostiach vo vodárenstve a vodnom

hospodárstve,

- opísať aktuálne predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, ochrany pred požiarom a osobné ochranné pracovné prostriedky používané pri vodohospodárskych a stavebných prácach,
- vymenovať a vysvetliť platné právne predpisy v stavebníctve, vodnom hospodárstve a tvorbe a ochrane životného prostredia.

Obsahové štandardy

Technické vzdelávanie:

Žiaci študijného odboru získajú prehľadné vedomosti z oblasti právnych predpisov používaných v stavebníctve, vodnom hospodárstve a vodárenstve, používanej prevádzkovo-technickej dokumentácie a technických noriem. Oboznámia sa s dôležitými zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom, aj zásadami ochrany životného prostredia.

Súčasťou vedomostí je získanie základnej odbornej terminológie a symboliky používanej vo vodárenstve, vodnom hospodárstve, stavebníctve a strojárstve, čítanie, zhotovovanie a riešenie technickej dokumentácie v odbore. Žiaci získajú prehľad o stavebných a konštrukčných materiáloch v súvislosti s ich využitím na stavebné, montážne a údržbárske práce.

Obsahový štandard poskytuje žiakom odborné vedomosti z oblasti hydrauliky a hydrológie, merania a kontrolnej činnosti kvality vôd. Žiaci získajú súbor vedomostí z oblasti zachytávania, odberu, úpravy, akumulácie, dopravy a rozvodov vody pre potreby obyvateľstva, priemyslu a poľnohospodárstva, súbor vedomostí z oblasti prevádzkovania a starostlivosti o vodné toky a vodné stavby, budovania objektov na vodných tokoch, súbor vedomostí z oblasti realizácie a prevádzky kanalizačných sietí ako aj vedomostí o činnostiach súvisiacich s čistením odpadových vôd. Žiaci sa oboznámia aj s druhmi havarijných situácií vo vodárenstve a vodnom hospodárstve, spôsobmi ich ohlasovania a riešenia. Žiaci ďalej získajú vedomosti z oblasti zadržovania vody v krajine, odvodňovania a závlahy pôdy.

Technologické vzdelávanie:

Učivo poskytuje žiakom základné vedomosti o technologických postupoch používaných pri obsluhu a údržbe zložitých vodohospodárskych zariadení a vodných stavieb, zariadení čerpacích staníc, rozvodov vody, úpravni vody, čistiarň odpadových vôd a kanalizačných systémov. Žiaci sa oboznámia s pracovnými postupmi pri prevádzkovej činnosti, úprave, oprave a údržbe korýt vodných tokov a ochranných hrádzí, hatí, priehrad a nádrží, s postupmi pri odstraňovaní následkov povodní a havárií vo vodnom hospodárstve. Ďalej sa žiaci oboznámia s technológiou ručného a strojného opracovania kovových a nekovových materiálov využívaných v odbore.

Cieľom je viesť žiakov k efektívnemu a ekologickému hospodáreniu s vodou v krajine, k rešpektovaniu platných právnych predpisov v oblasti vodárenstva, vodného hospodárstva, stavebníctva a ochrany a tvorby životného prostredia a predpisov a noriem platných v rámci EU.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- používať základnú odbornú terminológiu vo vodárenstve, vodnom hospodárstve, stavebníctve a strojárstve,
- čítať technickú a projektovú dokumentáciu v odbore,
- kresliť jednoduché technické náčrty a schémy stavebných a strojárskych výkresov,
- vykonávať jednoduché výpočty z oblasti stavebnej mechaniky pri navrhovaní stavebných konštrukcií a posudzovaní zaťaženia pôsobiaceho na stavebné konštrukcie,
- aplikovať pri technických výpočtoch základy statiky a hydromechaniky kvapalín,
- aplikovať pri pracovných činnostiach zákony hydromechaniky, termodynamiky, pružnosti a pevnosti materiálov,
- aplikovať ekologické zákonitosti dôležité pri voľbe spôsobu riešenia technických problémov vodárenskej a vodohospodárskej praxe,
- aplikovať informačno-komunikačné technológie a aplikačné softvéry pri riešení úloh v oblasti vodárenstva a vodného hospodárstva,
- vyriešiť jednoduché problémové situácie, poruchy a havárie na vodárenských a vodohospodárskych objektoch,
- zvoliť a používať technické nástroje, elektrotechnické meracie prístroje a náradie používané v odbore,
- obsluhovať stroje a zariadenia na objektoch vodných tokov a nádrží, hatí, priehrad, čerpacích staníc,

- vodojemov, rozvodov vody, úpravní vody, čistiarní odpadových vôd a kanalizačných systémov,
- zvoliť a používať stavebné a konštrukčné materiály na stavebné, montážne a údržbárske práce,
- zvoliť správnu technológiu prác pri úprave pitnej vody a odpadových vôd, pri úpravách vodných tokov,
- vykonávať opevňovacie a udržiavacie práce na brehoch vodných tokov,
- upravovať korytá vodných tokov,
- vykonať údržbu zložitých vodohospodárskych zariadení na priehradách a hatiach, vodných tokoch a vodohospodárskych dielach, zariadení čerpacích staníc, rozvodov vody, úpravní vody, čistiarní odpadových vôd a kanalizačných systémov,
- opracovať ručne a strojovo kovové a nekovové materiály,
- spracovať a používať prírodné materiály,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky pri vodohospodárskych a stavebných prácach,
- dodržiavať technologické postupy pri betonárskych, murárskych, tesárskych, zemných prácach a terénnych úpravách a pri používaní stavebných prvkov v odbore,
- dodržiavať aktuálne predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady hygieny práce a ochrany pred požiarom,
- dodržiavať aktuálne právne predpisy v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia,
- orientovať sa v právnych formách podnikania, opísať práva a povinnosti súvisiace s podnikateľskou činnosťou,
- dodržiavať zásady hospodárnosti pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- hodnotiť a evidovať výkony strojovej a manuálnej práce.

Obsahové štandardy

Technická a technologická príprava:

Žiaci si osvoja praktické uplatňovanie príslušných technických a technologických noriem a predpisov v odbore, manuálne zručnosti v oblasti technického kreslenia, výpočtov, výstavby, montáže, prevádzkovania, údržby a opravy vodárenských a vodohospodárskych stavieb. Naučia sa identifikovať príčiny havarijných stavov vo vodárenstve a vodnom hospodárstve a spôsoby ich odstraňovania. Žiaci sa naučia hospodárne využívať materiály a nástroje, šetriť energiu, chrániť životné prostredie správnym nakladaním s odpadom.

Vzdelávací okruh poskytuje absolventom prehľad o právnych formách podnikania, charakterizovať ich a posúdiť vhodné formy podnikania vo svojom odbore. Súčasťou vyučovania sú otázky zaoberajúce sa starostlivosťou o životné prostredie a ekológiu. Vzdelávacia oblasť u žiakov rozvíja intelektuálne schopnosti a praktické zručnosti, schopnosť samostatne vykonávať čistú a starostlivo prevedenú prácu s citom pre materiál, estetický vzhľad, prevedenie a hodnotu výrobu/služby. Žiaci získajú základné zručnosti v hodnotení kvality svojej práce, zložitosti a namáhavosti konkrétnych úloh vo vzťahu k zvoleným postupom pri ich plnení.

Žiaci získajú základné praktické zručnosti v opracovaní kovových i nekovových materiálov, a to ručne aj strojovo. Osvoja si postupy pri montáži a oprave vodovodných a kanalizačných potrubí, pri budovaní a oprave objektov na vodných tokoch, pri úprave priestorov susediacich s vodnými tokmi a vodnými nádržami, osvoja si poznatky súvisiace s meraním a spôsobmi regulácie na vodných tokoch a nádržach.

Informačné a komunikačné technológie

Cieľom tejto oblasti je, aby žiak získal zručnosti v práci s prostriedkami informačných a komunikačných technológií v odbore, najmä pri používaní aplikačného počítačového programu pri tvorbe technickej a technologickej dokumentácie, pri modelovaní prúdenia vody v otvorených korytách, pri činnostiach súvisiacich s monitorovaním porúch na potrubných systémoch a činnostiach súvisiacich s dispečerskou činnosťou.

“

9. V podkapitole 18.2 Kľúčové kompetencie sa na s. 139 – 141 celý pôvodný text nahrádza aktualizovaným textom, ktorý znie:

„Kľúčové kompetencie sú tie, ktoré potrebujú všetci ľudia na svoje osobné naplnenie a rozvoj, zamestnateľnosť, sociálne začlenenie, udržateľný životný štýl, úspešný život v spoločnosti, ktorá žije v mieri, pre riadenie života so zodpovedným prístupom ku zdraviu a aktívne občianstvo.

Všetky kľúčové kompetencie sa považujú za rovnako dôležité. Každá z nich prispieva k úspešnému životu v spoločnosti. Kompetencie možno využívať v mnohých rôznych súvislostiach a rozličných kombináciách. Prekrývajú sa a nadväzujú na seba; aspekty, ktoré sú podstatné v jednej oblasti, zvyčajne podporujú kompetencie aj v ďalšej oblasti.

V súlade s Odporúčaním rady z 22. mája 2018 o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie má absolvent úplného stredného odborného vzdelávania v rámci teoretického a praktického vyučovania nadobudnúť schopnosť rozvíjať tieto kľúčové kompetencie v nasledujúcich opisoch:

a) Gramotnosť

je schopnosť identifikovať, pochopiť, tvoriť a interpretovať koncepty, pocity, fakty a názory ústnou aj písomnou formou pomocou vizuálnych, zvukových a digitálnych materiálov v rozličných odboroch a kontextoch. Zahŕňa schopnosť efektívne komunikovať a nadväzovať kontakty s ostatnými.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- porozumieť akémukoľvek počutému vecnému textu, ktorého obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho osobným a odborným záujmom;
- porozumieť obsahu a významu vecného textu (vrátane tabuliek, grafov, náčrtov a schém), vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a spojiť ich do ucelenej informácie;
- identifikovať v texte logické, časové a príčinnno-následné súvislosti;
- uplatniť základy kritického čítania, t. j. vie vnímať väčšinu problémov nastolených textom a identifikuje explicitné chyby a protirečenia, ktoré sa v texte nachádzajú;
- vyjadriť súvislé a logicky usporiadané ústne prejavy s rôznym cieľom pre špecifické publikum na témy, ktoré sú blízke jeho osobným a odborným záujmom;
- sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť;
- bez prípravy začať, udržiavať a ukončiť komunikáciu na akúkoľvek jemu blízku všeobecnú a odbornú tému;
- aktívne zapojiť do diskusie, svoj prejav formuluje zrozumiteľne a pokojne; dokáže sa pohotovo zorientovať v komunikačnej situácii a jasne reagovať zrozumiteľnou odpoveďou alebo otázkou;
- dodržiavať zásady spoločenskej komunikácie, dokáže komunikačnej situácii vhodne prispôbiť stratégiu, charakter a tón komunikácie;
- vytvoriť štruktúrovaný a kompozične zrozumiteľný text, ktorý mu je blízky témou alebo odbornosťou;
- pri tvorbe textu uplatniť logické, časové a príčinnno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v súlade s komunikačnou situáciou.

b) Viacjazyčnosť

je kompetencia, ktorá vymedzuje schopnosť používať rozličné jazyky na vhodnú a účinnú komunikáciu v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí. Ide o schopnosti sprostredkovať informácie medzi rôznymi jazykmi a médiami. Pokiaľ je to vhodné, môže zahŕňať zachovanie a ďalší rozvoj kompetencií v materinskom jazyku, ako aj osvojenie si úradného jazyka (jazykov) danej krajiny.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- pochopiť hlavné body jasnej štandardnej reči o známych veciach, s ktorými sa pravidelne stretáva vo svojom živote. Rozumie zmyslu mnohých rozhlasových alebo televíznych programov o aktuálnych udalostiach a témach osobného či odborného záujmu, keď je prejav relatívne pomalý a jasný;
- porozumieť textom, ktoré pozostávajú zo slovnej zásoby často používanej v každodennom živote alebo ktoré sa vzťahujú na jeho prácu;
- zvládnuť väčšinu situácií, ktoré sa môžu vyskytnúť počas cestovania v oblasti, kde sa hovorí daným cudzím jazykom. Dokáže nepripravený vstúpiť do konverzácie na témy, ktoré sú známe, ktoré ho osobne zaujímajú, alebo ktoré sa týkajú osobného každodenného života;
- spojiť slovné spojenia jednoduchým spôsobom tak, aby opísal skúsenosti a udalosti, vlastné sny, nádeje a ambície. Stručne dokáže uviesť dôvody a vysvetlenia názorov a plánov, vyrozprávať príbeh alebo zápletku knihy či filmu a opísať vlastné reakcie;
- napísať jednoduchý súvislý text na témy, ktoré sú mu známe alebo ho osobne zaujímajú, alebo napríklad aj e-maily opisujúce jeho skúsenosti a dojmy.

c) Matematická kompetencia a kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve

matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie a porozumenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Kompetencia vo vede sa vzťahuje na schopnosť vysvetliť prírodné javy pomocou základných vedomostí a metodiky vrátane pozorovania a experimentovania s cieľom klásť otázky a odvodiť závery podložené dôkazmi. Kompetencie v technológii a inžinierstve sa chápu ako uplatňovanie daných vedomostí a metodiky ako odpovedí na vnímané ľudské túžby a potreby. Kompetencia vo vede, v technológii a inžinierstve zahŕňa porozumenie zmenám spôsobeným ľudskou činnosťou a zodpovednosti občana ako jednotlivca.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- efektívne aplikovať matematické princípy a postupy v rámci svojho odboru;
- komunikovať v matematickom jazyku a používať vhodné pomôcky vrátane štatistických údajov a grafov;
- chápať vedu ako proces bádania rôznymi metódami vrátane pozorovania a riadených experimentov, logicky a racionálne myslieť pri overovaní hypotéz;
- aktívne zaujímať o etické otázky a podporu bezpečnosti a environmentálnej udržateľnosti, najmä pokiaľ ide o vedecko-technický pokrok v súvislosti s jednotlivcom, rodinou, komunitou a celosvetovými otázkami.

d) Digitálna kompetencia

zahŕňa sebaisté, kritické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií na vzdelávanie, prácu a účasť na dianí v spoločnosti, ako aj interakciu s digitálnymi technológiami. Zahŕňa informačnú a dátovú gramotnosť, komunikáciu a spoluprácu, mediálnu gramotnosť, tvorbu digitálneho obsahu, bezpečnosť, otázky súvisiace s duševným vlastníctvom, riešenie problémov a kritické myslenie.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- používať digitálne technológie na podporu svojho aktívneho občianstva a sociálneho začlenenia, spoluprácu s ostatnými a kreativnosť pri dosahovaní osobných, sociálnych alebo obchodných cieľov s uvedomením si príležitosti, obmedzení, vplyvov a rizík, ktoré predstavujú;

- kriticky pristupovať k platnosti, spoľahlivosti a vplyvu informácií a údajov dostupných vďaka digitálnym prostriedkom a poznať právne a etické zásady súvisiace s prácou s digitálnymi technológiami;
- chrániť informácie, obsah, údaje a digitálne identity, ako aj rozoznávať softvéry, zariadenia, umelú inteligenciu alebo roboty a efektívne s nimi pracovať;
- chápať všeobecné zásady, mechanizmy a logiku vyvíjajúcich sa digitálnych technológií a poznať základné funkcie a spôsoby použitia rôznych zariadení, softvérov a sietí.

e) Osobná a sociálna kompetencia a schopnosť učiť sa

je schopnosť uvažovať o vlastnej osobnosti, efektívne riadiť čas a informácie, konštruktívne spolupracovať s ostatnými a riadiť vlastné vzdelávanie a kariéru. Zahŕňa schopnosť zvládnuť zložité situácie, učiť sa, zachovať si fyzické aj duševné zdravie a dbať o svoje zdravie a viesť život zameraný na budúcnosť, byť empatický a zvládať konflikty v inkluzívnom a podporujúcom prostredí.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- starať o svoj fyzický a duševný rozvoj, uvedomovať si dôsledky nezdravého životného štýlu a závislostí;
- kriticky uvažovať o svojich vlastných predsudkoch a stereotypoch a o tom, čo sa za nimi skrýva;
- preukázať istotu vo svojej schopnosti zvládnuť výzvy v živote;
- dôsledne dodržiavať svoje záväzky voči iným;
- pri práci podporovať druhých aj napriek rozdielnym názorom;
- identifikovať zdroje učenia sa, vybrať najspoľahlivejšie zdroje informácií alebo uskutočniť zodpovedný výber z existujúcich možností;
- dokáže použiť explicitné a definovateľné kritériá, princípy alebo hodnoty pri tvorbe úsudkov.

f) Občianska kompetencia

je schopnosť konať ako zodpovedný občan a v plnej miere sa zúčastňovať na občianskom a sociálnom živote, a to opierajúc sa o znalosť sociálnych, hospodárskych, právnych a politických konceptov a štruktúr, ako aj o chápanie celosvetového vývoja a udržateľnosti.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné názory v oblasti politiky a vierovyznania;
- vykonávať povinnosti aktívneho občana na miestnej, národnej alebo globálnej úrovni;
- porozumieť rôznym spôsobom, akými občania môžu ovplyvňovať politiku;
- kriticky uvažovať o vplyve propagandy na život jednotlivca, spoločnosti a vývoj súčasného sveta;
- dokáže zhodnotiť vplyv spoločnosti na svet prírody, napríklad z hľadiska rastu a vývoja populácie, spotreby prírodných zdrojov.

g) Kompetencia v oblasti kultúrneho povedomia a prejavu

zahŕňa chápanie a rešpektovanie toho, ako sa myšlienky a význam kreatívne vyjadrujú a šíria v rôznych kultúrach a prostredníctvom rôznych druhov umenia a iných kultúrnych foriem. Zahŕňa rozvoj a vyjadrovanie vlastných názorov a schopnosť identifikovať svoje miesto alebo úlohu v spoločnosti rôznymi spôsobmi a v rôznych kontextoch.

To znamená, že absolvent (sa) dokáže:

- vyhľadávať možnosti spoznať iné kultúry s cieľom spoznať tradície a iný pohľad na svet;
- zaujať otvorený postoj a rešpekt k rôznorodosti kultúrneho prejavu, ako aj etický a zodpovedný prístup k intelektuálnemu a kultúrnemu vlastníctvu;
- poznať miestnu, národnú, regionálnu, európsku a globálnu kultúru a jej prejavy vrátane jazyka, dedičstva a tradícií či kultúrnych produktov a porozumieť tomu, ako sa tieto prejavy môžu navzájom ovplyvňovať a ako môžu ovplyvňovať názory jednotlivca.“.

10. V podkapitole 20.3 Vzdelávacie štandardy spoločné pre všetky študijné odbory sa na s. 149 – 150 celý pôvodný text **nahrádza** aktualizovaným textom, ktorý znie:

EKONOMICKÉ VZDELÁVANIE
<p>Učivo je vymedzené spoločne pre všetky odbory na danom stupni vzdelania bez ohľadu na ich profiláciu. Pomôže žiakovi pri rozhodovaní o ďalšej profesijnej a vzdelávacej orientácii, pri vstupe na trh práce a pri uplatňovaní pracovných práv.</p> <p>Cieľom je príprava absolventa s konkrétnym odborným profilom, ktorý mu pomôže úspešne sa presadiť na trhu práce i v živote.</p>
Výkonové štandardy
<p>Absolvent má:</p> <ul style="list-style-type: none">- vysvetliť základné pojmy pracovného práva – práca, povolanie, zamestnanie, pracovné miesto, fyzická a právnická osoba;- charakterizovať základné povinnosti zamestnávateľa a zamestnanca po vzniku pracovného pomeru;- vypracovať osobnú prípravu na prijímací pohovor v slovenskom a cudzom jazyku;- porovnať profesijnú ponuku na slovenskom i európskom trhu práce a pružne na ňu reagovať ďalším vzdelávaním;- vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu;- analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami;- vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa) a identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky;- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu;- vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí;- opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu;- rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce;- identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy;- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti);- opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing);- rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity;- vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania;- vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou- zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby;- charakterizovať a vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami; daňový a odvodový systém v Slovenskej republike;- vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“;- charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet;- vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy;- navrhnúť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu;- vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami;

- zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície;
- stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov;
- vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH;
- zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.);
- vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu;
- vysvetliť algoritmus zloženého úročenia;
- identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov);
- posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov;
- zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia);
- uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním;
- popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby;
- demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov;
- charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier;
- uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby;
- vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku;
- vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

Obsahové štandardy

Svet práce

Základné pojmy pracovného práva

Osobný manažment

Základné atribúty trhu práce

Daňový a odvodový systém

Príjem

Pravidlá riadenia osobných financií

Plánovanie, príjem a práca

Úver a dlh

Sporenie a investovanie

Riadenie rizika a poistenie

Výchova k podnikaniu

Právne pojmy podnikania, podstata podnikateľskej činnosti, živnostenské podnikanie, jednoduchý podnikateľský zámer, finančný plán

Spotrebiteľská výchova

Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

“

11. V podkapitole 20.4 Vzdelávacie štandardy špecifické pre študijné odbory sa na s. 159 za vzdelávacie štandardy pre študijný odbor „mechanik stavebnoinštalčných zariadení“ **vkładajú** vzdelávacie štandardy pre študijný odbor „technik vodár vodohospodár“, ktoré znejú:

”

študijný odbor TECHNIK VODÁR VODOHOSPODÁR
TEORETICKÉ VZDELÁVANIE
Výkonové štandardy
Absolvent má:
- vysvetliť základnú odbornú terminológiu a symboliku používanú v oblasti vodárenstva, vodného hos-

- podárstva, stavebníctva a strojárstva,
- rozoznať a charakterizovať základné činnosti vykonávané v rámci vodárenstva, vodného hospodárstva a hospodárenia s vodou v krajine,
 - charakterizovať technickú a projektovú dokumentáciu, jej druhy, náležitosti a spôsoby zhotovenia v odbore,
 - opísať základné spôsoby technického zobrazovania stavebných a strojárskych výkresov, ich kreslenie, kótovanie, popisovanie,
 - charakterizovať technické nástroje, stroje a zariadenia používané v odbore, ich funkciu, konštrukciu, obsluhu a údržbu,
 - charakterizovať stavebné a konštrukčné materiály na stavebné, montážne a údržbárske práce, ich vlastnosti a využitie v praxi,
 - charakterizovať hlavné časti objektov pozemných a inžinierskych stavieb a spôsoby ich zakladania,
 - vysvetliť základné princípy stavebnej mechaniky a hydromechaniky,
 - vysvetliť význam a účel vodárenských a vodných stavieb,
 - vysvetliť zásady manipulácie s vodou na vodohospodárskych stavbách,
 - vysvetliť význam a princípy hospodárenia s vodou, zásobovania vodou a vodných zdrojov, odkanalizovania a čistenia odpadových vôd,
 - definovať matematické, fyzikálne, ekologické zákonitosti dôležité pri riešení technických problémov praxe vo vodnom hospodárstve,
 - opísať ekologické požiadavky zamerané na ochranu vody, vodných zdrojov a pôdy,
 - identifikovať vodohospodárske problémy a navrhnúť technické a organizačné opatrenia na ich riešenie,
 - charakterizovať technologické postupy a technické prostriedky používané pri odstraňovaní následkov havárií vo vodnom hospodárstve,
 - charakterizovať fyzikálno-chemické vlastnosti vody,
 - vysvetliť technologické postupy čerpania, úpravy, dodávky a čistenia vody,
 - vysvetliť pracovné postupy úpravy korýt vodných tokov a úpravy a opravy ochranných hrádzí a používanie mechanizačných prostriedkov pri ich úprave,
 - opísať možnosti využitia vody pre zavlažovacie účely, spôsoby budovania zavlažovacích systémov, spôsoby a zásady odvodnenia územia melioračnými potrubiami v oblastiach s vysokou zemnou vlhkosťou a vysokou hladinou podzemnej vody,
 - opísať základy technológie ručného a strojného opracovania kovových a nekovových materiálov,
 - charakterizovať základné pojmy z ekonomiky podniku, základné princípy riadenia podniku a závodu, organizácie dielenskej výroby, kalkulácie cien, mzdovej problematiky, oceňovania a predaja hotových výrobkov,
 - charakterizovať proces skladového hospodárstva v rámci odboru,
 - aplikovať technické normy, tabuľky a schémy pri pracovných činnostiach vo vodárenstve a vodnom hospodárstve,
 - opísať aktuálne predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, hygieny práce, ochrany pred požiarom a osobné ochranné pracovné prostriedky používané pri vodohospodárskych a stavebných prácach,
 - vymenovať a vysvetliť platné právne predpisy v stavebníctve, vodnom hospodárstve a tvorbe a ochrane životného prostredia.

Obsahové štandardy

Technické vzdelávanie:

Žiaci študijného odboru získajú prehľadné vedomosti z oblasti právnych predpisov používaných v stavebníctve, vodnom hospodárstve a vodárenstve, používanej prevádzkovo-technickej dokumentácie a technických noriem. Oboznámia sa s dôležitými zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ochrany pred požiarom, aj zásadami ochrany životného prostredia.

Súčasťou vedomostí je získanie základnej odbornej terminológie a symboliky používanej vo vodárenstve, vodnom hospodárstve, stavebníctve a strojárstve, čítanie, zhotovovanie a riešenie technickej dokumentácie v odbore. Žiaci získajú prehľad o stavebných a konštrukčných materiáloch v súvislosti s ich využitím na stavebné, montážne a údržbárske práce.

Obsahový štandard poskytuje žiakovi odborné vedomosti z oblasti hydrauliky a hydrológie, merania a kontrolnej činnosti kvality vôd. Žiaci získajú súbor vedomostí z oblasti zachytávania, odberu, úpravy, akumulácie, dopravy a rozvodov vody pre potreby obyvateľstva, priemyslu a poľnohospodárstva, súbor vedomostí z oblasti prevádzkovania a starostlivosti o vodné toky a vodné stavby, budovania objektov na vodných tokoch, súbor vedomostí z oblasti realizácie a prevádzky kanalizačných sietí ako aj vedomosti o činnostiach súvisiacich s čistením odpadových vôd. Žiaci sa oboznámia aj s druhmi havarijných

situácii vo vodárenstve a vodnom hospodárstve, spôsobmi ich ohlasovania a riešenia. Žiaci ďalej získajú vedomosti z oblasti zadržiavania vody v krajine, odvodňovania a závlahy pôdy.

Technologické vzdelávanie:

Učivo poskytuje žiakom základné vedomosti o technologických postupoch používaných pri obsluhu a údržbe zložitých vodohospodárskych zariadení a vodných stavieb, zariadení čerpacích staníc, rozvodov vody, úpravní vody, čistiarní odpadových vôd a kanalizačných systémov. Žiaci sa oboznámia s pracovnými postupmi pri prevádzkovej činnosti, úprave, oprave a údržbe korýt vodných tokov a ochranných hrádzí, hatí, priehrad a nádrží, s postupmi pri odstraňovaní následkov povodní a havárií vo vodnom hospodárstve. Ďalej sa žiaci oboznámia s technológiou ručného a strojného opracovania kovových a nekovových materiálov využívaných v odbore.

Cieľom je viesť žiakov k efektívnemu a ekologickému hospodáreniu s vodou v krajine, k rešpektovaniu platných právnych predpisov v oblasti vodárenstva, vodného hospodárstva, stavebníctva a ochrany a tvorby životného prostredia a predpisov a noriem platných v rámci EU.

PRAKTICKÁ PRÍPRAVA

Výkonové štandardy

Absolvent vie:

- používať základnú odbornú terminológiu vo vodárenstve, vodnom hospodárstve, stavebníctve a strojárstve,
- čítať technickú a projektovú dokumentáciu v odbore,
- kresliť jednoduché technické náčrty a schémy stavebných a strojárskych výkresov,
- vykonávať jednoduché výpočty z oblasti stavebnej mechaniky pri navrhovaní stavebných konštrukcií a posudzovaní zaťaženia pôsobiaceho na stavebné konštrukcie,
- aplikovať pri technických výpočtoch základy statiky a hydromechaniky kvapalín,
- aplikovať pri pracovných činnostiach zákony hydromechaniky, termodynamiky, pružnosti a pevnosti materiálov,
- aplikovať ekologické zákonitosti dôležité pri voľbe spôsobu riešenia technických problémov vodárenskej a vodohospodárskej praxe,
- aplikovať informačno-komunikačné technológie a aplikačné softvéry pri riešení úloh v oblasti vodárenstva a vodného hospodárstva,
- vyriešiť jednoduché problémové situácie, poruchy a havárie na vodárenských a vodohospodárskych objektoch,
- zvoliť a používať technické nástroje, elektrotechnické meracie prístroje a náradie používané v odbore,
- obsluhovať stroje a zariadenia na objektoch vodných tokov a nádrží, hatí, priehrad, čerpacích staníc, vodojemov, rozvodov vody, úpravní vody, čistiarní odpadových vôd a kanalizačných systémov,
- zvoliť a používať stavebné a konštrukčné materiály na stavebné, montážne a údržbárske práce,
- zvoliť správnu technológiu prác pri úprave pitnej vody a odpadových vôd, pri úpravách vodných tokov,
- vykonávať opevňovacie a udržiavacie práce na brehoch vodných tokov,
- upravovať korytá vodných tokov,
- vykonať údržbu zložitých vodohospodárskych zariadení na priehradách a hatiach, vodných tokoch a vodohospodárskych dielach, zariadení čerpacích staníc, rozvodov vody, úpravní vody, čistiarní odpadových vôd a kanalizačných systémov,
- opracovať ručne a strojovo kovové a nekovové materiály,
- spracovať a používať prírodné materiály,
- používať osobné ochranné pracovné prostriedky pri vodohospodárskych a stavebných prácach,
- dodržiavať technologické postupy pri betonárskych, murárskych, tesárskych, zemných prácach a terénnych úpravách a pri používaní stavebných prvkov v odbore,
- dodržiavať aktuálne predpisy bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, zásady hygieny práce a ochrany pred požiarom,
- dodržiavať aktuálne právne predpisy v oblasti ochrany a tvorby životného prostredia,
- orientovať sa v právnych formách podnikania, opísať práva a povinnosti súvisiace s podnikateľskou činnosťou,
- dodržiavať zásady hospodárnosti pri manipulácii s materiálmi, energiou, strojmi a zariadeniami,
- hodnotiť a evidovať výkony strojovej a manuálnej práce.

Obsahové štandardy

Technická a technologická príprava:

Žiaci si osvoja praktické uplatňovanie príslušných technických a technologických noriem a predpisov v odbore, manuálne zručnosti v oblasti technického kreslenia, výpočtov, výstavby, montáže, prevádzkovania, údržby a opravy vodárenských a vodohospodárskych stavieb. Naučia sa identifikovať príčiny havarijných stavov vo vodárenstve a vodnom hospodárstve a spôsoby ich odstraňovania. Žiaci sa naučia hospodárne využívať materiály a nástroje, šetriť energiu, chrániť životné prostredie správnym nakladaním s odpadom.

Vzdelávací okruh poskytuje absolventom prehľad o právnych formách podnikania, charakterizovať ich a posúdiť vhodné formy podnikania vo svojom odbore. Súčasťou vyučovania sú otázky zaoberajúce sa starostlivosťou o životné prostredie a ekológiu. Vzdelávacia oblasť u žiakov rozvíja intelektuálne schopnosti a praktické zručnosti, schopnosť samostatne vykonávať čistú a starostlivo prevedenú prácu s citom pre materiál, estetický vzhľad, prevedenie a hodnotu výrobku/služby. Žiaci získajú základné zručnosti v hodnotení kvality svojej práce, zložitosti a namáhavosti konkrétnych úloh vo vzťahu k zvoleným postupom pri ich plnení.

Žiaci získajú základné praktické zručnosti v opracovaní kovových i nekovových materiálov, a to ručne aj strojovo. Osvoja si postupy pri montáži a oprave vodovodných a kanalizačných potrubí, pri budovaní a oprave objektov na vodných tokoch, pri úprave priestorov susediacich s vodnými tokmi a vodnými nádržami, osvoja si poznatky súvisiace s meraním a spôsobmi regulácie na vodných tokoch a nádržach.

Informačné a komunikačné technológie

Cieľom tejto oblasti je, aby žiak získal zručnosti v práci s prostriedkami informačných a komunikačných technológií v odbore, najmä pri používaní aplikačného počítačového programu pri tvorbe technickej a technologickej dokumentácie, pri modelovaní prúdenia vody v otvorených korytách, pri činnostiach súvisiacich s monitorovaním porúch na potrubných systémoch a činnostiach súvisiacich s dispečerskou činnosťou.

“